

100 jaar natuurgebied de Zumpe

De KNNV afdeling regio Doetinchem is opgericht in 1902. Dat maakt de afdeling niet alleen een van de oudste in Nederland, het is ook de enige die een eigen natuurgebied beheert: De Zumpe. En dat al 100 jaar!

Tekst Gerhard C. Cadée **Foto's** Esther Korndewal

Over De Zumpe hebben we al diverse malen uitgebreid bericht in Natura ¹. In 1914 kocht afdelingslid Tenkink, tevens burgemeester van Doetinchem, langs de Slinge 3,5 hectare drassige percelen. Een jaar later nam de afdeling dit voor fl. 1100,- van hem over. Via obligaties (3% rente) kreeg de afdeling het geld, maar zat wel tot 1960 aan de jaarlijkse rente- en aflossingskosten vast. De Zumpe bestond uit moeras, elzenbroek en blauwgrasland met onder andere parnassia. Het gebied kent in zijn honderdjarig bestaan een bewogen geschiedenis, het was zowel een lust als een last voor de afdeling. Aanvankelijk wilde men er een soort hortus van maken en het gebruiken voor het kweken van planten en proefnemingen daarmee. Tijdens de Eerste Wereldoorlog moest op last van de regering het grasland gescheurd en als landbouwgrond gebruikt worden. Dat werd een fiasco, het is veel te nat om er haver te telen. Terug dus naar grasland, maar beheer en onderhoud kostten geld en tijd. Men plantte populieren langs de rand.

Wervelstorm

De Zumpe leverde echter ook inkomsten op: het grasland werd verpacht, een mandenmaker kocht wilgentenen op stam en bakkers elzentakken voor hun ovens. Voor elzenhout hadden borstelmakers belangstelling en populierenhout was uitstekend voor klompenmakers. Het waren duidelijk andere tijden dan nu!

Na lang delibereren werd zelfs de jacht verpacht. Een meevaller was de subsidie die men ontving nadat de beruchte wervelstorm, die in 1925 Borculo teisterde, ook populieren bij de Zumpe had geveld. Het bedrag bleek hoger te zijn dan het hout zou opbrengen!

In de jaren veertig werd de Slinge uitgediept waardoor de waterstand in De Zumpe daalde. De pachtboer van het weilte stopte er mee, er was geen opvolger: het was te klein en te ver van de weg. De weide verruigde mede door de algemene eutrofiëring van ons land. Wat eens blauwgrasland was, veranderde in een ruigtekruidenvegetatie met brandnetel, engelwortel en koninginnenkruid: gelukkig ideaal voor spinnen en insecten, vooral vlinders!

Natuurmonument

In de jaren negentig leek het erop dat het beheer de afdeling boven het hoofd aan het groeien was. Het inventariseren van vlinders, planten en vogels kost nog altijd veel menskracht. Men overweegt verkoop aan Staatsbosbeheer. Een bepaling in de koopakte van 1915 maakt dat echter praktisch onmogelijk: het perceel dient eerst te worden aangeboden aan de nabestaanden van Tenkink voor hetzelfde bedrag als destijds de koopsom! Alleen al het opsporen en informeren van eventuele nabestaanden zou meer gaan kosten dan die koopsom. KNNV Doetinchem kiest voor het behoud zijn natuurgebied en is daar terecht trots op.

De Zumpe heeft de status van beschermd natuurmonument gekregen en al een aantal jaren is er een actieve beheersgroep. Deze maakte een beheersplan en regelmatig worden nieuw aangetroffen soorten verwerkt in rapportages. Er is een jaarlijkse excursie en

natuurwerkdag. Het KNNV-gebied zal het hart vormen van een nieuw en groter natuurgebied dat door de gemeente Doetinchem wordt ontwikkeld. En zo is de toekomst van De Zumpe voor minstens nog een eeuw verzekerd. <

Literatuur

¹ Anema, W. & J.G.J. Frentrop. 1977 Een afdeling met een eigen natuurterrein. Natura 74: 217-23.

Anema, W. & K. Anema-Roeleveld. 1992. De Zumpe, een kostbaar bezit. Natura 89: 213-215.

Vahl, A., 2005. De Zumpe: onverkoopbaar. Natura 99: 136-139.